

**Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei
lauksaimniecības produkcijas ražošanai**

Izdoti saskaņā ar Lauksaimniecības
un lauku attīstības likuma
5. panta ceturto daļu un
Attīstības finanšu institūcijas likuma
12. panta ceturto daļu

1. Noteikumi nosaka valsts atbalsta piešķiršanas kārtību lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai, finansējumu, atbalstāmās darbības un izmaksu attiecināmības nosacījumus.

2. Atbalstu aizdevuma veidā piešķir akciju sabiedrība “Attīstības finanšu institūcija Altum” (turpmāk – sabiedrība *Altum*).

3. Aizdevumu piešķir fiziskai vai juridiskai personai (turpmāk – aizņēmējs), kas atbilst šādiem kritērijiem:

3.1. tā ražo vai plāno uzsākt ražot Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minētos lauksaimniecības produktus, izņemot īscirtmeta atvasāju sugas, piemēram, apsi (*Populus spp.*), kārklu (*Salix spp.*), baltalksni (*Alnus incana*), klūdziņprosu (*Panicum virgatum*) un miežubrāli (*Phalaris arundinacea L.*);

3.2. tā ievēro Komisijas 2013. gada 18. decembra Regulas Nr. 1408/2013 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības nozarē (Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, 2013. gada 24. decembris, Nr. L 352) (turpmāk – regula Nr. 1408/2013) 1. panta prasības;

3.3. tā saimniecisko darbību ir reģistrējusi Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienestā;

3.4. tai nav nodokļu parādu, ja vien nav noslēgta vienošanās ar Valsts ieņēmumu dienestu par nodokļu parāda atmaksas grafiku un tiek pildīti vienošanās nosacījumi;

3.5. tās īpašumā vai lietošanā esošā zemes platība ir deklarēta un apstiprināta vienotā platību maksājuma saņemšanai (ieskaitot mazo lauksaimnieku atbalsta shēmas maksājumu) atbilstoši normatīvajiem aktiem par tiešo maksājumu piešķiršanas kārtību lauksaimniekiem. Šo prasību nepiemēro jaunajam lauksaimniekam un aizņēmējam, kas uzsāk lauksaimniecības produktu ražošanu;

3.6. tās ieņēmumi no lauksaimniecības produktu ražošanas, neskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu, saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienestā iesniegto gada ienākumu deklarāciju vai uzņēmuma gada pārskatu par pēdējo taksācijas gadu vai par taksācijas gadu pirms iepriekšējā taksācijas gada ir vismaz 285 *euro* no hektāra vai, ja saimniecība atbilstoši normatīvajiem aktiem par bioloģisko lauksaimniecību ir sertificēta bioloģiska saimniecība, – vismaz 200 *euro* no hektāra. Prasību par ieņēmumiem nepiemēro:

3.6.1. jaunajam lauksaimniekam un aizņēmējam, kurš uzsāk lauksaimniecības produktu ražošanu;

3.6.2. aizņēmējam, kurš gūst ieņēmumus no lauksaimniecības produkcijas ražošanas, bet kura īpašumā vai nomā nav zemes platības (piemēram, cūkkopības saimniecība);

3.6.3. par jaunierīkotu ilggadīgo stādījumu platību pirmos trīs gadus;

3.6.4. par zālāju platību pirmos trīs gadus pēc kārtas, sākot no gada, kad aizņēmējs Lauksaimniecības datu centrā savā ganāmpulkā pirmo reizi ir reģistrējis gaļas šķirnes liellopus.

4. Ja aizņēmējs salīdzinājumā ar iepriekšējo pieteikšanās periodu ir papildus deklarējis zemes platību un tā ir apstiprināta tiešo maksājumu saņemšanai, šo noteikumu 3.6. apakšpunktā minētos ieņēmumus no lauksaimniecības produktu ražošanas aprēķina, neieskaitot papildus pieteikto platību.

5. Šo noteikumu izpratnē jaunais lauksaimnieks ir aizņēmējs, kas lauksaimniecisko darbību ir uzsācis pēdējo 18 mēnešu laikā vai plāno to uzsākt un atbilst šādām prasībām:

5.1. ja aizņēmējs ir fiziska persona:

5.1.1. tas aizdevuma pieteikuma iesniegšanas dienā nav vecāks par 40 gadiem;

5.1.2. tam ir augstākā vai profesionālā vidējā lauksaimniecības izglītība vai tas ir apguvis lauksaimniecības kursus vismaz 160 stundu apjomā;

5.1.3. tam nav piederējis vairāk kā 50 procentu pamatkapitāla daļu saimniecībā, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu ražošanu;

5.1.4. tas līdz aizdevuma izsniegšanai saimniecisko darbību ir reģistrējis Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienestā;

5.2. ja aizņēmējs ir juridiska persona, tās dalībniekam – fiziskai personai, kas atbilst šo noteikumu 5.1.1., 5.1.2. un 5.1.3. apakšpunktā minētajām prasībām, – saimniecībā pieder vairāk par 50 procentiem pamatkapitāla daļu;

5.3. aizņēmējs apliecina, ka vismaz 60 procentu kopējo saimniecības ieņēmumu (neto apgrozījuma) tiks gūti no lauksaimniecības produktu ražošanas.

6. Šo noteikumu izpratnē aizņēmējs, kas uzsāk lauksaimniecības produktu ražošanu, ir aizņēmējs, kas lauksaimniecisko darbību ir uzsācis pēdējo 18 mēnešu laikā vai plāno to uzsākt un atbilst šādām prasībām:

6.1. ja aizņēmējs ir fiziska persona:

6.1.1. tas aizdevuma pieteikuma iesniegšanas dienā ir vecāks par 40 gadiem;

6.1.2. tam ir augstākā vai profesionālā vidējā lauksaimniecības izglītība vai tas ir apguvis lauksaimniecības kursus vismaz 160 stundu apjomā;

6.1.3. tam nav piederējis vairāk kā 50 procentu pamatkapitāla daļu saimniecībā, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu ražošanu;

6.1.4. tas līdz aizdevuma izsniegšanai ir reģistrējies Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs;

6.2. ja aizņēmējs ir juridiska persona, tās dalībniekam – fiziskai personai, kas atbilst šo noteikumu 6.1.1., 6.1.2. un 6.1.3. apakšpunktā minētajām prasībām, – saimniecībā pieder vairāk par 50 procentiem pamatkapitāla daļu;

6.3. aizņēmējs apliecina, ka vismaz 60 procentu kopējo saimniecības ieņēmumu (neto apgrozījuma) tiks gūti no lauksaimniecības produktu ražošanas.

7. Lai saņemtu aizdevumu, aizņēmējs sabiedrībā *Altum* iesniedz aizdevuma pieteikumu un neatkarīga vērtētāja izsniegtu iegādājamās zemes novērtējumu.

8. Aizņēmējs un Lauku atbalsta dienests pēc sabiedrības *Altum* pieprasījuma sniedz informāciju par jebkuru atbalstu, ko aizņēmējs saņēmis atbilstoši regulai Nr. 1408/2013, ievērojot normatīvos aktus par *de minimis* atbalsta uzskaites un piešķiršanas kārtību.

9. Maksu par aizdevuma pieteikuma izskatīšanu sabiedrībai *Altum*, kā arī maksu par papildu pakalpojumiem un līguma grozījumiem sedz aizņēmējs atbilstoši sabiedrības *Altum* noteiktajam pakalpojumu cenrādim.

10. Sabiedrība *Altum* triju nedēļu laikā pēc aizdevuma pieteikuma saņemšanas pieņem lēmumu par aizdevuma piešķiršanu vai par atteikumu piešķirt aizdevumu.

11. Finanšu ministrs valsts aizdevumu sabiedrībai *Altum* izsniedz atbilstoši normatīvajiem aktiem par valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas kārtību, nepiemērojot aizdevuma riska procentu likmi. Valsts aizdevums tiek piešķirts kredītlīnijas veidā, un tā izmantošanas mērķis ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegāde ar valsts atbalstu lauksaimniecības produkcijas ražošanai šajos noteikumos noteiktajā kārtībā.

12. Aizdevumu piešķir saskaņā ar regulu Nr. 1408/2013:

12.1. lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produktu ražošanai, izņemot īsircimta atvasāju sugas, piemēram, apsi (*Populus spp.*), kārklu (*Salix spp.*), baltalksni (*Alnus incana*), klūdziņprosu (*Panicum virgatum*) un miežubrāli (*Phalaris arundinacea L.*). Ja tiek iegādātas pļavas un ganības un netiek mainīts to lietošanas veids, piecu gadu laikā pēc zemes iegādes ir nodrošināts minimālais liellopu blīvums – vismaz 0,2 nosacītās liellopu vienības uz hektāru (1. pielikums);

12.2. lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produktu ražošanai un uz tās esošu būvju iegādei, ja būvju kadastrālā vērtība nepārsniedz 30 procentu no zemes kadastrālās vērtības;

12.3. lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produktu ražošanai, ja tajā esošā nekoptā, aizaugusī un dabiski apmežotā platība divu gadu laikā tiek rekultivēta, lai nodrošinātu lauksaimniecības produktu ražošanu, kā arī citu ar lauksaimniecisko darbību nesaistītu objektu kopējā platība nepārsniedz 20 procentu no kopējās zemes platības;

12.4. lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produktu ražošanai, ja zemes iegādes darījums veikts ne agrāk kā trīs mēnešus pirms šo noteikumu 10. punktā minētā lēmuma pieņemšanas.

13. Aizdevumu nepiešķir:

13.1. meža zemes iegādei;

13.2. aizņēmējam, kura finanšu stāvoklis neatbilst sabiedrības *Altum* aizdevuma nosacījumiem;

13.3. zemes iegādei no savstarpēji saistītām personām – aizņēmēja radniekiem līdz trešajai pakāpei vai laulātā, vai ar aizņēmēju svainībā esošām personām līdz otrajai pakāpei.

14. Aizņēmējs, noslēdzot aizdevuma līgumu ar sabiedrību *Altum* par aizdevuma saņemšanu, apliecina šādu nosacījumu ievērošanu:

14.1. aizņēmējam nav tiesību tālāk iznomāt viņa īpašumā esošo un par šo atbalstu iegādāto zemi, līdz pilnībā nav izpildītas līguma saistības. Mainoties aizņēmēja juridiskajam statusam, saglabājas īpašuma tiesības uz iegādāto zemes platību;

14.2. jaunais lauksaimnieks un aizņēmējs, kas uzsāk lauksaimniecības produktu ražošanu, atbalsta pamatsummu sāk atmaksāt ne vēlāk kā trešajā darbības gadā;

14.3. jaunais lauksaimnieks piecu gadu laikā pēc zemes iegādes sasniedz šo noteikumu 3.6. un 5.3. apakšpunktā minētos minimālos ieņēmumus;

14.4. aizņēmējs, kas uzsāk lauksaimniecības produktu ražošanu, piecu gadu laikā pēc zemes iegādes sasniedz šo noteikumu 3.6. un 6.3. apakšpunktā minētos minimālos ieņēmumus;

14.5. aizņēmējs visā aizdevuma pastāvēšanas laikā iegādāto zemi izmanto lauksaimniecības produkcijas ražošanai, tā ir pieteikta tiešo maksājumu saņemšanai un netiek pārveidota par lauksaimniecībā neizmantojamu zemi. Ja aizņēmējs iegādātajā lauksaimniecībā izmantojamajā zemes platībā nenodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu, tas atmaksā saņemto aizdevumu un šo noteikumu 22.1. apakšpunktā minēto kredītprocentu likmju pieauguma kompensāciju par attiecīgo zemes platību;

14.6. aizdevuma darbības laikā aizņēmējs nav tiesīgs iegādāto zemi pārdot vai dāvināt bez rakstiskas sabiedrības *Altum* piekrišanas. Zemi var pārdot, lai iegādātos līdzvērtīgu vai ražošanai izdevīgākā vietā esošu platību vai tad, ja saistību izpilde nav iespējama. Zemi var dāvināt aizņēmēja pirmās pakāpes radniekiem neparedzētos gadījumos (īpašnieka pēkšņas darbnespējas dēļ) vai pēc lēmuma par darbības pārtraukšanu saimniecības īpašnieka statusā, lai aizņēmējam būtu iespēja paturēt savā īpašumā ražošanas līdzekli un izpildīt līguma saistības;

14.7. šo noteikumu 12.3. apakšpunktā minētā zemes platība tiešo maksājumu saņemšanai tiek pieteikta divu gadu laikā pēc zemes iegādes.

15. Aizdevumu kopējais apmērs ir 80 000 000 *euro*.

16. Viens aizņēmējs vai viens vienots uzņēmums var saņemt aizdevumu ne vairāk kā 430 000 *euro* apmērā. Aizdevuma nodrošinājums ir iegādātās zemes platība.

17. Zemes iegādei nepieciešamā finansējuma apmērs var pārsniegt neatkarīga vērtētāja noteikto iegādājamās zemes novērtējumu ne vairāk kā trīs reizes. Ja zemes iegādei nepieciešamā finansējuma apmērs pārsniedz neatkarīga vērtētāja noteikto zemes novērtējumu, aizdevumu piešķir, ja aizņēmējs sniedz papildu nodrošinājumu.

18. Šo noteikumu izpratnē viens vienots uzņēmums atbilst regulas Nr. 1408/2013 2. panta 2. punktā dotajai definīcijai.

19. Aizdevuma termiņš ir līdz 30 gadiem.

20. Ja aizņēmējs nespēj pildīt aizdevuma līgumā paredzētās saistības, bet naudas plūsma vai saimniecības attīstības plāns apliecina aizņēmēja spēju atmaksāt aizdevumu nākotnē, sabiedrība *Altum* ir tiesīga aizņēmēju un aizdevumu restrukturizēt, pagarinot aizdevuma termiņu līdz diviem gadiem un mainot maksājuma kārtību (apmēru) un struktūru (periodiskumu). Ja aizņēmējam restrukturizācijas dēļ ir jāpārorientējas uz citu ražošanas nozari, jāievieš jaunas ražošanas metodes vai tehnoloģijas, sabiedrība *Altum* aizņēmēja restrukturizācijas plānu saskaņo ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs".

21. Aizdevuma procentu likmi veido šo noteikumu 11. punktā minētā valsts aizdevuma procentu likme, kurai pieskaita sabiedrības *Altum* aizdevumu administrēšanas un riska izmaksu piecenojumu 2,2 procentu apmērā. Aizdevumiem, par kuru saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 29. maija noteikumiem Nr. 381 „Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai” pieteikums sabiedrībā *Altum* iesniegts līdz 2016. gada 30. jūnijam, administrēšanas un riska izmaksu piecenojums ir 2,5 procenti.

22. Ja, palielinoties valsts aizdevuma procentu likmei, aizdevuma procentu likme pārsniedz četrus procentus gadā, aizdevumiem, par kuriem saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 29. maija noteikumiem Nr. 381 „Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai” pieteikums sabiedrībā *Altum* iesniegts līdz 2016. gada 5. februārim un kuru aizdevuma termiņš nav pagarināts, pārsniedzot 20 gadus, starpību starp četriem procentiem un faktisko aizdevuma procentu likmi vienādās daļās sedz Zemkopības ministrija no valsts budžeta

programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" piešķirtajiem līdzekļiem un aizņēmējs no saviem līdzekļiem.

23. Pieņemot lēmumu par *de minimis* atbalsta piešķiršanu, sabiedrība *Altum* ievēro šādus nosacījumus:

23.1. *de minimis* atbalstu piešķir, ievērojot regulas Nr. 1408/2013 1. panta 1. punktā minētos nozaru un darbības ierobežojumus;

23.2. pirms lēmuma pieņemšanas par *de minimis* atbalsta piešķiršanu pārbauda, vai aizņēmēja atbalsts nepalielina attiecīgajā fiskālajā gadā un iepriekšējos divos fiskālajos gados saņemtā *de minimis* atbalsta kopējo apmēru līdz līmenim, kas pārsniedz regulas Nr. 1408/2013 3. panta 2. un 3. punktā noteikto maksimālo *de minimis* apmēru. Saņemto *de minimis* atbalstu vērtē viena vienota uzņēmuma līmenī;

23.3. *de minimis* atbalstu nepiešķir, ja atbalsta pretendents veic regulas Nr. 1408/2013 1. panta 1. punktā noteiktās darbības, kā arī ja tam ar tiesas spriedumu ir pasludināts maksātnespējas process, ar tiesas spriedumu tiek īstenots tiesiskās aizsardzības process vai ar tiesas lēmumu tiek īstenots ārpus tiesiskās aizsardzības process, tam ir uzsākta bankrota procedūra, piemērota sanācija vai mierizlīgums, vai tā saimnieciskā darbība ir izbeigta, vai tas atbilst normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem, lai tam pēc kreditoru pieprasījuma pieprasītu maksātnespējas procedūru;

23.4. ievērojot regulas Nr. 1408/2013 5. panta 1., 2. un 3. punkta nosacījumus, atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar šiem noteikumiem, drīkst kumulēt ar citu *de minimis* atbalstu līdz regulas Nr. 1408/2013 3. panta 2. punktā noteiktajam robežlielumam, kā arī ar citu valsts atbalstu attiecībā uz vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām vai citu valsts atbalstu tam pašam riska finansējuma pasākumam, ja šīs kumulācijas dēļ netiek pārsniegta attiecīgā maksimālā atbalsta intensitāte vai atbalsta summa, kas noteikta valsts atbalsta programmā, individuālajā atbalsta projektā vai Eiropas Komisijas lēmumā.

24. Ja atbalsta pretendents vienlaikus darbojas vienā vai vairākās nozarēs vai veic citas darbības, kas ietilpst regulu Nr. 1408/2013 darbības jomā, tas nodrošina šo nozaru darbību vai izmaksu nodalīšanu saskaņā ar regulas Nr. 1408/2013 1. panta 2. un 3. punktu.

25. Subsīdijas ekvivalentu *euro* aizņēmējam aprēķina, faktiski samaksāto procentu summu atskaitot no procentu summas, kas jāmaksā saskaņā ar Eiropas Komisijas konkrētajam periodam noteikto bāzes likmi (publicēta Eiropas Komisijas Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē). Aizņēmējiem aprēķina arī riska likmi, kuras procentuālo apmēru nosaka atbilstoši sabiedrības

Altum piešķirtajam aizņēmēja reitingam un piedāvātajam nodrošinājumam (2. pielikums).

26. Sabiedrība *Altum* katru ceturksni līdz pirmā mēneša pēdējai darbdienai Zemkopības ministrijā iesniedz pārskatu par aizņēmējiem, kas saņēmuši atbalstu iepriekšējā ceturksnī (3. pielikums).

27. Sabiedrība *Altum* uzskaita atbalstu, kas sniegts saskaņā ar Regulu Nr. 1408/2013, ievērojot normatīvos aktus par *de minimis* atbalsta uzskaites un piešķiršanas kārtību lauksaimniecības nozarē.

28. Sabiedrība *Altum* uzglabā informāciju par sniegto atbalstu, atbilstoši regulas Nr. 1408/2013 6. panta 4. punktam.

29. Lēmumu par atbalsta piešķiršanu pieņem un aizdevumu līgumu noslēdz līdz 2020. gada 31. decembrim.

30. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2012. gada 29. maija noteikumus Nr. 381 „Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai” (Latvijas Vēstnesis, 2012, 89. nr.; 2013, 1., 122., 209. nr.; 2014, 16., 121. nr.; 2015, 80. nr.; 2016, 24., 129., 215. nr.)

Ministru prezidents

Māris Kučinskis

Zemkopības ministrs

Jānis Dūklavs